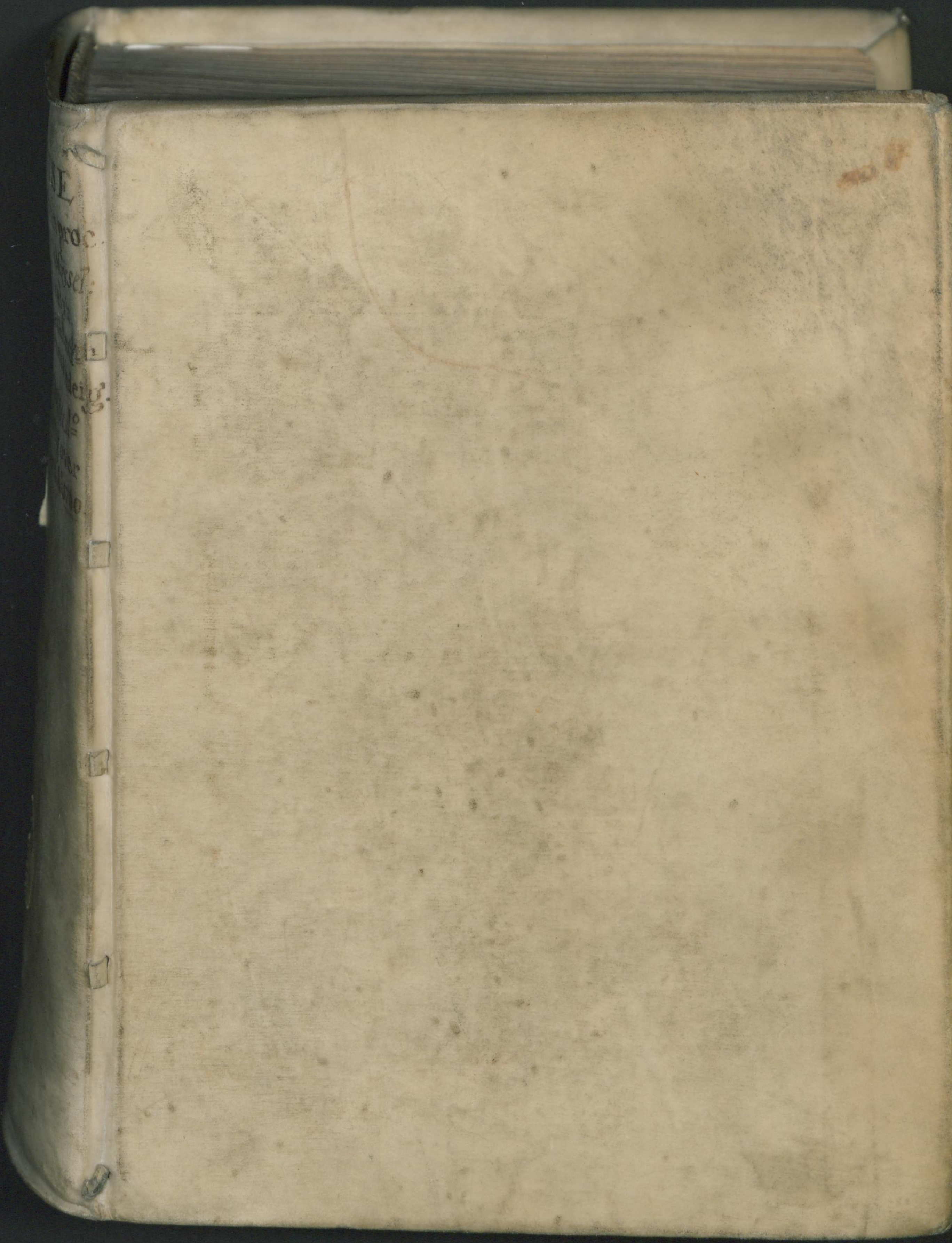
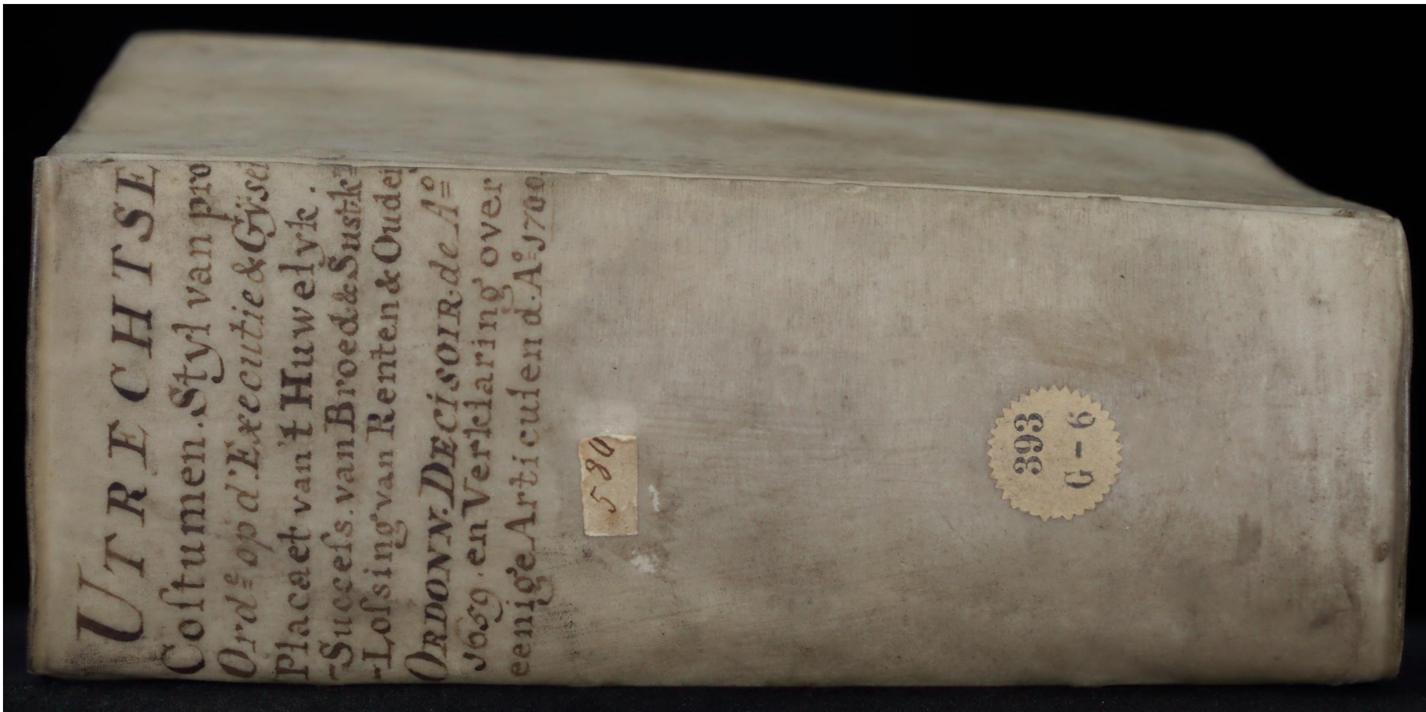
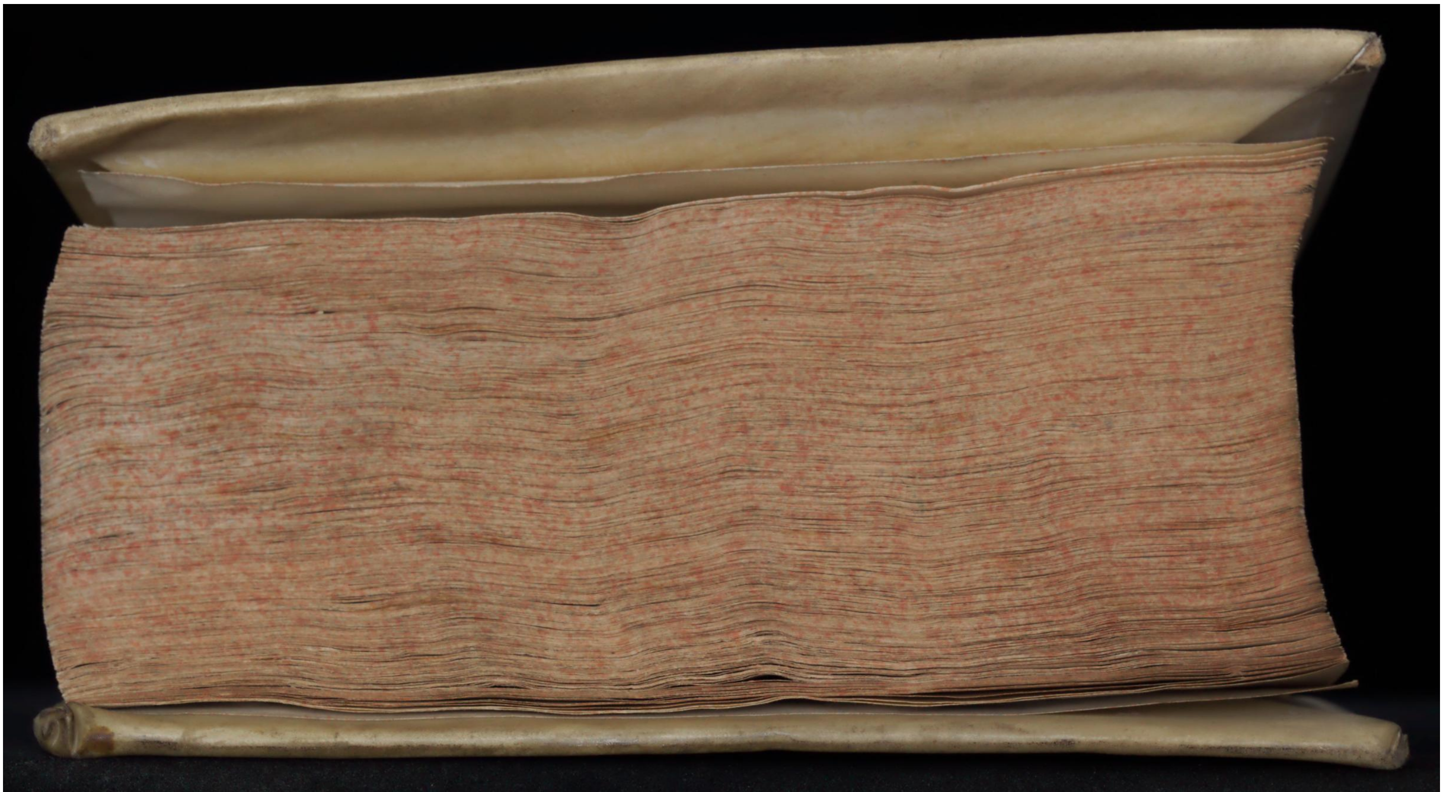

UTRECHTSE
Costumen. Styl van pro
Ordᵉ op d'Executie & Gyse
Placaet van 't Huwelyk.
-Succesſ. van Broed. & Sustkᵉ
-Lossing van Renten & Oude
ORDONN. DECISOIR. de Aᵒ
1659. en Verklaring over
eenige Articulen d. Aᵒ 1700
580
393
G - 6

Die Tafel om lichtelick te vinden die Rubrijcken/ Artijckelen ende materien begrepen in desen teghenwoordighen Boeck.

Van der Stadt Policien.

Die eerste Rubrijcke:

Item

Vande Voorſpraken.

Vanden Gerechts-boden.

Vanden officie vanden Secretaris ende ſijn ſalaris.

Hoemen voor den gherechte procederen sal/ende eerst van citatie.

Van deffaulten in Criminele saken.

Van deffaulten in Civile saken.

 exe=

Van deffaulten na Litiscontestatie.

Van de gene die hem vermeten actie teghen yemant te hebben.

Van Recht-voorderinghe.

Item

Van preferentie ende concurrentie.

Van consignatie van Penninghen.

Van rechten voor den wtheemschen lieden in actie personele.

Van Arresten.

Van Arresten op goedẽ toebehoorende den ghenen die alhier niet justiciabel en zÿn.

Vander Inwoonders der Stadts vryhept.

Van houwelicks voorwaerden ende lÿftochten.

Van Schiftinghe / Schepdinge ende Boedel-recht.

Van drierhande voordeel.

Van huys-huere eñ huysen diemen in lijftochte besidt.

Van verbonden ende gehypotequeerden goeden.

Van Timmeringhe.

Van overgiften ende makẽ.

Item

Van heughen diemen Schepenen gheven sal.

Van Dienst-boden.

Van Mombaerschap.

Ordonnantie op die vecht-keuren.

Van Overspel.

Van informatie precedente ende vangen om Crimineele saken.

De

Van Vanghenisse-houders/ ende Vanghenisse-brake.

Van ontslaē in Materie criminele op borch-tochte / ende by een Procureur de sake te moghen beleyden.

Van ter bancke te legghen.

Van Confronteren.

Ordonnaire punitien / der Stadt van Utrecht van diefte.

Van Doodtslaghen.

Van valsche Accusatie ende Munte.

Van crachten eñ overdaden.

Van Moorde.

Van Moort-brande.

Van Blasphemie.

Van Injurien.

Hier voleynt die Tafel van desen teghenwoordighen Boeck.

Provisioneel Ordonnantie opte executien ende gyselinghen voor den gherechte van Utrecht.

ALso 't Gerecht van Utrecht bevint / dat overmits daer geẽ seker Regel gestelt ost gemaect en is opte forme van Executien van alle Sententiẽ die in rẽ judicatam gegaẽ zijn / eñ andere provisioneel Sententien ost appoinctementen niet appellabel / ende dat door dien / d'selve Executiẽ verscheydelijcken gepractiseert worden by Requesten / waer door 'tgerecht seer gemolesteert / eñ d'executiẽ seer geretardeert wordẽ. SOO IST, dat 't Gerecht inhererende in effecte die maniere van doen / voor henluyden gheuseert / soo veel het mogelijck ende dienstelijck is / by provisie gheordonneert heeft tot dat anders van weghen Coninckl ijcke Ma. daer inne sal wesen voorsien / 'tgheene hier naer volcht / daer naer partijen hen sullen reguleren.

Dat eerste Artijckel.

Inden eersten / dat voort aen die Sententiẽ ost condemnatie / inhoudende betalinge van penningen / als parthye geen goederen en weet te becommen / daer aen zy haer Executie soude mogen dirigeren / ende dat die ghecondemneerde naer voorgaende Sommatie in ghebreecke blijft te betalen / sal die Triumphant nae d'expiratie van ses dagen / na d'eerste Sommatie / den gecondemneerde andermael moghen doen sommeren / omme aenwijsinghe van goeden te doene / binnen xxiiij. uren / ende hem daer toe dach beteyckenen op de Rolle.

Dat ij. Artijckel.

Ende sal die Triumphant 'teynden die xxiiij. uren / daer van presenteren opte Rolle / alwaer die gecondemneerde d'selve aenwijsinge ghehouden sal wesen te doene / ende by gebreecke van dien / sal yegens hem deffault wordẽ verleent / ende die Triumphant verclarende dat hy zijn diligentie gedaen heeft om die goederen vanden ghecondemneerde te weten / ende egeen en weet te vernemen / daer aen hy volgende d'ordonnantie soude mogen executeren / sal ten versoecke vanden Triumphant apprehensie gedecerneert worden yegens den gecondemneerde / indien die sommatie aen zijn persoon is gedaen.

Dat iij. Artijckel.

Anders sal van noode wesen anderde Sommatie te laten doen / eñ sal in sulcken ghevalle op't tweede deffault die voorschreven apprehen-

sie worden ghedecerneert.

Dat iiij. Artijckel.

Wel verstaende dat indien die gecondemneerde merckelijck suspeckt waere de fuga, sal den Triumphant terstont zijn redenen van suspicie by geschrifte mogen overleggen/ met die verificatiē daer toe dienende/ ende versoecken al vorens te sommeren / verseckeringhe vande persoon vanden ghecondemneerden.

Dat v. Artijckel.

In welcke gevalle indien de redenen van suspicie/ ende verificatien van dien pregnant bevonden worden / sal de facto apprehensie worden ghedecerneert.

Dat vj. Artijckel.

Item in alle Sententien of Appoinctementen/inhoudende facti prestationem, daer inne by gijselinge geprocedeert wort/sal die gecondemneerde na voorgaende Sommatie ter eerster beteyckeninge van gijselinghe / ghehouden wesen inde selve te compareren / ende daerinne te blijven/ende even verde die ghecondemneerde sulcx niet en dede/sal die Triumphant zijn onghehoorsaemheydt ende contumatie doen accuseren opte Rolle.

Dat vij. Artijckel.

Ende blijckende by relatien van 'tgene voorschreven is/sal yeghens den ghecondemneerde deffault verleent / ende penale gijselinghe worden ghedecerneert.

Dat viij. Artijckel.

Ende even verre de ghecondemneerde even wel in gebreecken blijft/ sal die pene worden ghedecerneert/ende den Deurweerder gheauctoriseert/ende belast d'selve te executeren aende ghereetste goederen vanden ghecondemneerde / ende andere ghijselinghe ghedecerneert op dobbele pene.

Dat ix. Artijckel.

Ende sal ten naesten Rechtdage/die Deurweerder gehouden wesen aenden Schout (des versocht zijnde) te verthoonen van't pant /diens aengaende geexecuteert/ofte hant vullinghe daer voor ghenomen/ ende by gebreecke hy d'Executie vande voorschreven pene als dan niet ghedaen en heeft/ofte hem diens aengaende niet en excuseert/den gherechte ghenoech sijnde/ sal den Schout in sijn eygen name/daer van verobligeert wesen.

Dat x. Artijckel.

Item indien die gegijselde/die tweede reyse in gijselinge niet en compareert/ sal die Triumphant zijn contumatie eñ inobedientie opte Rolle accu-

accuſeren als boven/ende ſal yegens den gecondemneerden deffault gegeven worden/ende voorgaende pene ghedecreteert/ende die Deurweerder gheauthoriſeert als boven / ende die derde penale gyſelinghe verleent.

Dat xj. Artyckel.

Van welcke pene die Deurweerder gehouden ſal weſen te doen/ als boven.

Dat xij. Artyckel.

Ende indien die ghecondemneerde noch contumax ende inobedient blyft / ſal voor de derde reyſe zyn inobedientie opte Rolle worden geaccuſeert/ eñ yegens hem deffault verleent/eñ die voorgaende pene gedecreteert/ende ten verſoecke vanden Triumphant/ apprehenſie van ſyn perſone gedecerneert.

Dat xiij. Artyckel.

Ende ſal die Deurweerder gehouden weſen/die derde pene te executeren/ als voren.

Dat xiiij. Artyckel.

Ende indien die gecondemneerde gegyſelt zynde/hem daer yeghens ſal willen oppoſeren/ſal op de Rolle moghen verſoecken/ daer toe ontfanghen te worden.

Dat xv. Artyckel.

Welverſtaende dat al eer die gecondemneerde ghehoort ſal worden/ hy ghehouden wort in gyſelinghe te gaen / ende zyn obedientie te verclaren op de Rolle / ende te betalen die coſten van voorgaende deffaulten/indien daer eenige zyn.

Dat xvj. Artyckel.

Ende dat ghedaen zynde / ſullen zyn redenen ſommierlyck ghehoort worden/ende die Triumphant ter contrarie/ende ſal daer op byden gerechte gediſponeert worden.

Dat xvij. Artyckel.

Ende indien t'Gerecht die redenen vanden oppoſant apparentelyc pregnant vint/ſal alſdan in oppoſitie ontfangen worden/ mits namptiſerende die boete van dien/mits welcke hy verſtaen wort / ontſlagen te ſyn wter gyſelinge/tot dat d'ſake van oppoſitie ghedecideert ſal weſen.

Dat xviij. Artyckel.

Ende oft gebeurde / dat die ghecondemneerde wt eenighe notelycke ſaecken abſent ware/ten tyde dat die gyſelinge beteeckent wort/ſal yemants vanden huyſe vanden ghecondemneerde/d'ſelve abſentie/ ende die ſaecke van dien op de Rolle moghen allegeren/daer op by den ghe-rechte(indien zy d'ſelve abſentie deuchdelyck ende notelyck bevinden te

weſen)

wesen) den gecondemneerde een gratiose wtstel gegost sal mogen worden/ na gheleghentheydt vander saecke.

Dat xix. Artÿckel.

Ende ost die ghecondemneerde ymmers niet te becommen en ware/ in materie van gÿselinghe / ende dat hy hem absenteerde in fraudem vander Executie/ so salmen yegens sulcken gecontumaceerden/ en absenterende mogen procederen by arrest op zÿne goederen/ doende d'selve byden gherechte inventariseren/ ende in bewaerder hant stellen/ tot versekeringe vander executie ende costen van dien/ ende in gevalle van voorder contumatie/ sal voorts gheprocedeert worden/ als naer rechte/ 'twelck nochtans op de Rolle eerst versocht/ ende gedecreteert sal worden.

Dat xx. Artÿckel.

Item als yemant gecondemneert is ad factum, 'twelc hem niet mogelÿck en is te presteren / sal mogen presenteren schaden ende interesse te betalen/ ende daer mede volstaen/ ende d'executie ontgaen.

Dat xxj. Artÿckel.

Die pene van gÿselinge sal wesen ordinarie thië stuyvers / 'twelcke op't tweede deffault gedubbeleert/ ende op't derde deffault ghetripleert sal worden.

Dat xxij. Artÿckel.

Ende in wichtige saecken sal die eerste pene moghen gheset worden (als des versocht wort) op een gulden/ 'twelcke op't tweede ende derde deffault gheaugmenteert sal worden/ als boven.

Actum ende gheprononchiseert den xxviij. Novemb. Anno XV^c. LXXII.

Ordonnantie vande Heeren Staten

vanden Lande van Vtrecht, waer na die ghe-
ne die hem voorts aen inden Echten ſtate ſullen wil-
len begheven, ofte oock alrede begheven heb-
ben, ſonder nochtans openbaerlijck naer
voorgaende proclamatie getrout te
ſijn, haer ſullen hebben
te reguleren.

TOT VTRECHT,
Ghedruckt by Herman van Borculo/woonende onder
den Doms Toorn/in't vlieghende Hart, 1639.

DIe Staten vanden Lande van Vtrecht, doen cont allen den ghenen die dese sullen sien oft hooren lesen. Alsoo vele ende sware clachten ghedaen worden over die abusen ende ongheregeltheden, die daghelicks meer ende meer gebeuren ende ghepleecht worden in't versamen van Mans ende Vrouwen, soo inden Echten State als andersins, principalick hercomende, overmits zedert d'alteratie vande Religie egeen seecker forme ofte maniere op de solemnisatie vanden houwelick ghemaeckt ofte ghestatueert is gheweest, waer door apparentelick in toecomenden tijden meerder swaricheden souden staen te verwachten, soo op den echtschap van Mans ende Vrouwen ende van haren Kinderen, als op de deylinge ende successie vanden boedel ende goeden die alsulcke te samen ghebracht, geconquesteert, ende metter doot gheruymt oft achtergelaten hebben. Soo ist dat de voorss Staten begheerende in alles soo veel als in hen is behoorlick te versien, ende alle swaricheden ende processen die in toecomenden tijden, overmits d'onsekerheyt vanden echtschappe, soude moghen ontstaen ende verrijsen te voorcomen, naer vele ende verscheyden communicatien hier op, soo met den anderen als oock particulierlick inde collegien van yder Lidtmaet gehouden. Eyndtlick gheordonneert ende ghestatueert hebben, ordonneren ende statueren by desen die Poincten ende Articulen hier naer volgende.

OPden eerſten/ ſullen de gheene die haer voorts aen inden Echten ſtaete begeeren te begeven/ gehouden ſijn te verſchijnen/ ofte voor de gherechte vande plaetſe daer ſy reſideren/ ofte den gheenen die t'voorſchreven gherechte tot deſer ſaecke committeren ſullen/ ofte voor de Dienaren van de Kercke daer onder ſy gheſeten zijn/ ende op de ſelve verſoecken dat hen-luyden vergonſt worden behoorlicke proclamatie ofte gheboden. Ende ſoo verre die Magiſtraet ofte hare gedeputeerden/ofte die Kercken-dienaren/niet en blijct van eenige vanden Impedimenten hier naer verclaert/ ſullen die verſochte proclamanten ende geboden accorderen: Ende diens volghende decerneren/dat by twee Mercdaechſche gheboden vanden Stadthuyſe/ ſo verre die gheboden te doen vallen binnen eenighe vande beſloten Steden ende ten platten Lande by cloc-luydinghe alſmen andere publicatien ghewoonlijck is te doen/ ofte op twee Sonnendagen/ende een werckdach tuſſchen beyden inder Kercke vande Preeckſtoel/ vercondicht ende wtgeroepen ſal worden/ hoe dat ſulcke ende ſulcke perſoons inden Echte ſtaete ſullen vergaderen. Ende indien yemandt is die wettighe redenen weet/waeromme d'ſelve perſoonen niet en behooren ofte vermoghen inde Echte ſtaet te verſamen/ dat ſy t'ſelve die vande Gerechte ofte Kercken-dienaren aenbrenghen/ eer dat het Houwelijck gheſolemniſeert zy/ op peyne dat ſo verre ſy van des in gebreecke blyven/ ſy namaels niet ghehoort ſullen worden/ ende ſal t'elcken reyſe by t'voorſz vercondigen gevoecht worden/dat het is 'teerſte/tweede/ende derde ghebodt.

II.

Ende indien die voorſchreven perſoonen die haer inden Echte begheeren te begheven woonachtich ſijn onder verſcheyden gherechten ofte Kercken/het ſy van een ofte verſcheyden Steden ofte Provincien/ ſal een yeghelick aen ende by ſijn Magiſtraet oft Kercken-dienaren/ die proclamatien ofte gheboden verſoecken/ ende doen doen/ende daer van betoon brengen aende Wethouders ofte Kercken-dienaren/by/oft voor de welcke die trouwe gheſchieden ſal.

III.

Ende oft gheburde dat die voorſz perſoonen/ ofte een van hen beyden wtheemſche waren/ ofte dat zy inde Stadt/ Steden ofte Landen van Vtrecht niet langer gewoont hadden dan drie Jaren/ ende nochtans by eenighe vanden Magiſtraet ofte Kercken-dienaren vande

voorsz Stadt / Steden ofte platte Landen begeerden ghetrout te werden/ soo sullen alsulcke persoonen behalven die proclamatien ofte gheboden die ghedaen sullen worden byde Magistraet ofte Kercken-dienaren vande Stadt Steden ofte platten Landen van Utrecht / daer aen zy des versoecken/noch gehouden zijn gelijcke geboden te doen doẽ byde Magistraet ofte inde Kercke vande plaetse vã haer leste residentie/ende daer van betoon/ende attestatie brenghen aende Magistraet ofte Kercken-dienaren/byde welcke zy ghetrout begeren te worden/eñ al voorẽ sy 'tselve betoon brengen/ sullen niet getrout ofte t'samen gevoecht moghen werden.

IIII.

Ende die geboden in manieren voorschreven gedaen zijnde. Inghevalle daer gheen oppositie/wederspraecke oft weder-roep en valt/ofte gheen wettige redenen geallegeert worden/waeromme alsulcken houwelijck zijn voortganck niet en soude behooren te hebben/ soo sullen die voorschreven persoonen t'samen gegeven worden/te weten die proclamatien versocht hebben aenden Gherechte ofte Wethouders / inden Stadthuyse ofte andere plaetse / daermen dat ordonneren sal / ende de gheene die de proclamatien versocht hebben aenden Kercken-dienaren inde Kercke/ofte ten minsten voor een Dienaer des Godlijckẽ woorts twee Ouderlingen eñ twee Diaconen/ofte andere die inde plaetse vande selve ghebruyckt worden/ alles in die forme daer op gemaeckt/ ofte noch te maecken.

V.

Wel verstaende dat indien die voorsz. persoonen ofte een van henluyden noch ouders hebben/als Vader ende Moeder/ofte een van beyden/ofte dat zy minder van Jaren sijn/te weten die Mans persoonen onder haer 25. Jaren eñ die Vrouw persoonen onder haer 20. Jaren/ dat die voorseyde proclamatien niet en sullen verghost worden/ ten zy die vanden Magistraet ofte gerechten/ofte haere gecommitteerde/ofte die Kercken-dienaren eerst ende al vooren gebleecken zy van t'consent vande ouders/ofte by ghebreecke van dien vande Mombaers/ofte die ghene die Mombaers geweest sijn/ofte souden behooren te wesen. Eñ indien hem daer van egheen bethoon ghedaen wort / dat zy voor hen ontboden ende gehoort sullen hebben de selve ouders ofte Momboors soo zy eenighe hebben/ anders die naeste vrienden ende Maeghen/die naer rechten ofte costuyme vandẽ Stadt ofte Landen Mombaers souden behooren te zijn vande persoonen die t'samen in Echte begeeren te vergaderen/omme te wetẽ of t'voorsz. Houwelic met harẽ wille bestaten is. Indien ja/sullen die voorsz proclamatien mogen doen doen. Indien

dien niet / sullen hen af vraghen die redene waeromme zy tot t'voorsz. Houwelick niet en begeerẽ te consenteren. Ende soo sy die redenen niet pregnant vinden/ sullen arbeyden de Ouders eñ Momboors met ghevoechlijcken middelen tot het consent te induceren. Ende indien zy sulcx niet en connẽ gedoẽ/ ofte dat die redenẽ byde Ouders ofte Mombaers geallegeert sulcks zijn/dat haer dunckt/ datmen een insien daerop behoort te hebben. Sullen so wel die Kercken-dienaren als die ghecommitteerde vanden Magistraet ofte gerechte/die geallegeerde redenen gehouden wesen t'collegie vanden gerechte aen te dienen/die welcken / naer dat zy die redenen souffisant/ ofte niet souffisant vinden/ d'voorsz proclamatien accorderen ofte weygheren sullen.

V I.

Eñ iudien die Ouders/ Momboors/ofte die Momboors souden behooren te wesen / geroepen zijnde niet en compareeren binnen den tijdt van xiiij. daghen/ofte dat zy binnen den selven tijdt gheen wettighe redenen en willen oft weten te allegeeren / sullen die proclamatien vergost/ ende voorts tot solemnisatie vandẽ Houwelijc geprocedeert worden/ soo verre anders geen oppositie oft beledt gedaen ofte geallegeert wordt.

V I I.

Item sullen byde voorsz. Magistraet/ noch gerechtẽ/ofte haren gedeputeerden/nochte Kercken-dienaren geen persoonen getrout mogen worden/ dan naer dat hen gebleecken sal zijn/ die voorsz. proclamatien in manieren voorsz ghedaen te wesen/ ende datter geen wederspraeck/ oppositie/ofte wettich belet ghedaen ofte gheallegeert is/op peyne van arbitrale correctie.

V I I I.

Ende omme te vermijden alle fraude die inde proclamatien souden moghen gheschieden/ sullen die persoonen die de proclamatien versoecken/niet alleen gehouden wesen/die te doen doen/ op heure eyghen propere naem/ende die name van haren Vader. Maer sullẽ schuldich wesen daer by te voegen haer by-naem/soo verre sy eenighe hebben/ ende indien dan die vande Magistraet ofte Kercken-dienaren / die voorsz. persoonen oft eenich van hen niet wel en kennen / sullen gehouden zijn neerstighe ondersoeck te doen omme te weten/wie die personen sijn / eñ of sy die selve sijn die zy hen segghen te wesen / of zy onder haer bedrijf woonachtich sijn/ofte zy Ouders eñ Mombaers hebben ofte geen/ eñ oock op den ouderdom vande selve personen/ om hen daer naer in't accorderen ende doen van proclamatien te moghen reguleren.

I X.

Ende oft gebeurde dat eenige personen naer datum van desen in an-
dere forme malcanderē getrout hadden dan voorsz is/ so soude alsulcke
trouwe van onweerden geacht eñ gehoudē worden / ten ware dat bey-
de partyen vry zijnde / te weten noch ouders noch momboors hebben-
de/eñ boven die voorsz Jaren syn/confesseerden den anderen getrout te
hebbē/ ende dat de selve confessie niet en streckte tot prejudicie van an-
dere voorgaende trouwe/ ofte dat daer van bleecke by een publijck in-
strument tē minsten voor eē openbaer ende legael Notaris behoorlijc-
kē geadmitteert/ eñ twee getuygen gepasseert/eñ sullen in sulcke geval-
le d'voorsz personen gedwonghen worden binnen eenen seeckeren tijdt
byde Magistraet ofte Officier te prefigeren/t'voorsz houwelick te solē-
niseren/in manieren voorsz. Ende des niet te min sullen sulcke personen
vermits haer misbruyck arbitralicken gecorrigeert worden naer gele-
genthept vander saecken.

X.

Eñ oft gebeurde dat eenige mans/ofte vrouwe personen pretendeer-
den yemanden getrout te hebben/ 'tsy om een ander houwelick te belet-
ten ofte andersins/ende dat sulckx byde anderen parthie ontkent wort/
so en sal op alsulcke trouwe niet ghelet worden/ten ware daer vā bleec-
ke ten minstē by een publijck instrument/ so voorsz is/ eñ indien geval-
le sal gedaen wordē/als in't voorgaende artikele. Beheltelickē dat als
alsulcke persoonen onder die voorschreven Jaren zijn/ende noch onder
haer ouders ofte mombaers staē/dat t'voorschrevē houwelic/ alwaert
beyde die personē/so wel Man als Vrouwe dat beleden/ofte bekendē/
ofte daer van by eenich publick instrument mocht blijcken/van gheen-
der weerder gehouden en sal wordē/ tē ware dat die Vaders ofte Mō-
baers/die tot sulcke houwelick niet en hebbē willen verstaen/ namaels
daer inne consenteerden / in welcken gheballe sonder ander wettelicke
impedimentē t'houwelick van weerdē blijven sal/ende die partyen be-
dwongen worden/'tselve te solemniseren/in manieren voorē verhaelt.
Ende sullen niet te min soo wel de gene die sulcke houwelick gecontra-
heert hebben/als andere die daer over gestaen/ ofte toegeraden hebbē/
arbitralick gestraft worden naer gelegēthept der sakē. Sal daer benef-
fens in dese plaets hebbē het Placaet t'anderē tijden by Keyser Carel/
op gelijcke contracten vā Houwelic gedaen publicerē/van date 1540.
'twelck men verstaet in weerde te houden/eñ by dese niet te derogeren.

XI.

Beheltelickē nochtans dat indien eenige persoonē minder van Ja-
rē wesende/haerluyden in echte state begeerden te begeven/ eñ daer toe
geē consent van haer ouders ofte mombaerts ofte vā haer naeste vrie-
den ofte

den ofte magẽ in plaets van mombaers en conde verwerbẽ/datse 'tsel-
de die Magistraet vãde plaetse daer haer ouders ofte mombaers wo-
nachtich sijn te kennen sullen mogen gheven/ eñ versoecken dat sy haer
consent daer toe willen draghen / in welcken ghevalle sullen die vande
Magistraet ofte gherecht die ouders/mombaers/ naeste vrienden ofte
magen voor haer ontbieden ende van henluyden verstaen/ die redenen
waeromme sy daer inne niet en willen consenteren. Ende soo sy die suf-
fisant vindẽ/sullẽ die jonge Luyden haer versoec afslaen: Indiẽ niet eñ
dat sy t'Houwelic gelegẽ/ofte andersins gheraden vinden/ sullen sy die
voorsz personen mogen te samen gheven in manieren voorzen verhaelt.
Eñ sullẽ ooc in sulcke gevalle/ so zy bevindẽ die ouders ofte mombaers
geen redenẽ te hebbẽ om t'voorsz houwelic niet te consenterẽ/ die voorsz
ouders moghen constringheren d'voorsz kinderen naer qualiteyt van
hare goederen redelicke mede-gaeve te geven.

XII.

Eñ in gevalle dat eenighe persoonen naer date van dese/ hem in an-
deren manieren in huys-houdinge/ eñ t'samen woninge byden anderen
voegen eñ converseeren als Echte luyden/sullen (zo verre zy haer echte
bekennen) tot solemnisatie vanden houwelic gecompelleert worden in
manieren voorzen verhaelt. Ende indien zy bekennen den anderen niet
getrout te hebben eñ dat het vrye personen zijn/ sal hem gheordonneert
wordẽ 'tzelve te doen/ emmers proclamatiẽ daer toe te versoecken bin-
nẽ dẽ tijt van een maent/ oft sulcke andere als die Magistraet ofte ge-
rechte goet vinden sal/ofte dat zy haer binnen den selven tijt vandẽ an-
deren separeren ofte scheyden / sonder mettẽ anderen meer te converse-
ren: eñ indien zy onwillich blyvẽ om sulcx binnen een maent ofte ande-
ren geprefigeerden tijt te doen/sullen voor d'eerste verbeuren L. pondẽ
tot xl. grooten vlaems t'pont. Eñ soo sy noch een maent by een blijben/
ofte bevonden worden met den anderen te converseren/sullen verbeurẽ
hondert ghelijcke ponden. Eñ so zy noch een maent byden anderẽ blij-
ven sitten ofte nochmael metten anderen converseren/sullen verbeuren
twee hondert guldẽ/waer van 't eẽ derdendeel sal commen ten profijte
vande Hooft-officier / ende het tweede derdendeel tot profijte vanden
armen vander plaetse / ende het derde derdendeel tot profijte vanden
aenbrengher. Ende zoo verre die voorsz persoonen langher bijden an-
deren blyven/ ofte meer metten anderen bevonden worden te conver-
seren/sullen voorden tijt van X. Jaren wt die Stadt/ Steden eñ Landẽ
van Utrecht gebannen/ eñ boven dien noch in haer goederen gemulc-
teert worden naer qualiteyt vande persoonen eñ goeden. Eñ zoo eenige
zijn die geen goeden en hebben/ zullen by ander peyne/ het sy corporael

schavot-

ſchabotteringe ofte banniſſement naer gelegentheyt vander ſaecke geſtraft worden. Doch zo eenige perſoonen meendē redē te hebben/ waer door ſy ſouden verhopen hē van alſulcke ſolemniſatie te excuſeren/ ofte dat dē tijt vande ſelve ſolemniſatie wtgeſtelt ofte geprolongeert ſouden behooren te wordē. Sullē 'tſelve den Magiſtraet ofte gerechte te kennē geven/om 'tzelve gehoort/daer op gediſponeert te wordē naer behoorē.

XIII.

Ende zoo veel aengaet den gheenen die voor date vande publicatie van deſen/als Echte luyden te ſamen huys gehouden/ghewoont ende geconverſeert hebben/het zy ooc van wat qualiteyt/gemoet ofte geſinthheyt zy zijn/ al iſt dat ſy haer trouwe openbaerlick voor de Kercke ofte haren Dienaren niet bekent gemaect en hebben/ſoo ſullen zy nochtans gehouden/geacht ende gereputeert worden van een yegelijc/ gelijck zy gehouden/geacht/ende gereputeert worden by deſen geechte eñ getroude Luyden/als of zy inder Kercke ofte voor eenige publicque perſoonen te ſamen gegeven ende in woninge/huys-houdinge/eñ converſatie/als geechte Luyden ghetreden waren / mits dat ſy ofte emmers die mans perſoon die trouwe / die vande Magiſtraet ofte gerechte/ oft hare gedeputeerden ſal aenbrenghen/ ende daer van acte doen maecken.

XIIII.

Welverſtaende zo verre eenige van ſulcke perſoonen hen hier by beſwaert vinden/dat ſy binnen den tijt van drie maenden nade publicatie van deſen ſullen ghehouden ſijn die Magiſtraet ofte gherechte vander plaetſe daer ſy woonen 'tſelve te kennen te geven/ die haer redenen gehoort/daer op diſponeren ſullen ſoo ſy bevinden ſullen te hooren.

XV.

Eñ op dat een yegelijc weten mach in wat grade van bloede ofte affinitept ofte ſwagerſchappe voorts aen gheoorloft ſal ſijn te trouwen/ wort geſtatueert dat van nu voorts aen alle perſoonen in Echte zullen mogen verſamen die den anderen noch in bloede noch in affinitept ofte ſwagerſchappe en beſtaē/in eenige vãde grade inde welcke byde Goddelicke eñ Wereltlijcke Keyſerlijcke rechten verboden is houwelijcken te contracteren / welcke verboden graden om alle ſeeckerheydts wille hier naer verclaert worden.

XVI.

Eñ eerſt en ſullen niet mogen trouwen/ die ouders met hare kinderen/ noch kinder kinderen/ in wat grade het oock ſoude mogen weſen.

XVII.

Inſgelijcx niet broedes met hare ſuſters / het zy vanden halven ofte gheheelen bedde.

Oock

XVIII.

Ooc en mogen niet trouwē die Oomen met haer Nichtē / dat is met hare broeders ofte susters kinderen/ofte hare kinders kinderen/nochte andere van hen descenderende: van gelijcke niet die Moyen met haren neven/te weten haer broeders ofte susters kinders/noch kinder kinderen/ ofte haren descendenten/ vermits t'respeckt ende reverentie die de voorsz Nichten ende Neven haer Oomen eñ Moeyen neffens Vader ende Moeder schuldich zijn.

XIX.

Eñ also Man eñ Vrouwe door die gemeenschappe des houwelicks een worden. Soo ist oock verboden dat die Man met egheen bloet-bewanten van sijnder overleden huysvrouw/noch die Vrouwe met egene bloet-bewante van haer afghestorven Man/ den selven Man ofte Vrouwe inde voorsz wt-gedruckter graden bestaende en sullen mogen trouwen / namentlick dat egeen Man trouwen mach met zijn schoondochter/te weten met die nagelaten weduwe zijns soons/ noch met die Weduwe van sijn soon ofte dochters soon/eñ so voorts nederwaerts/ ooc met gheen Weduwe van zijnen descendenten. Eñ van gelijcken en mach gheen Huys-vrouwe trouwen met haer schoon-soone / te weten met die Man van hare overledē dochter/ noch metten Man van haer soons ofte dochters dochter/ eñ alsoo verbolgende met geen die Man geweest is van eenige haren descendenten. Insgelijcks en mach gheen Man trouwē met zijn stief dochter oft voordochter van zijnder huysvrouwen/noch met geene vande selve dochteren descendenten/ ghelijck oock gheen Vrouwe trouwen mach met haer stief-soone/ dat is haers Mans voor-sone/noch met gheene van zijnen descendenten.

XX.

Item egeen Man en mach trouwen die nagelaten Weduwe vā sijnen broeder/noch die Vrouwe die naghelaten Man van hare Suster.

XXI.

Boven desen en moghen niet trouwen den Oom met die Weduwe van zijns broeders ofte susters sone/noch met die weduwe van eenige haren descendenten/ende van gelijcken en mach geen vrouwe trouwen met die nagelaten Man van haer broeders ofte susters dochter/ noch met die Man van eenige haren descendenten.

XXII.

Eñ soo bysonder goet regardt ghenomen behoort te worden/dat den Echten staet in alle eerbaerheyt eñ sonder confusie vande voorsz grade geschiede/soo wort geordonneert/ dat indien eenige personen versoeckē gebodē/omme t'samen gevoecht te wordē/ die welcke nochtans die gedepu-

deputeerden vande Magiſtraten ofte Kerckē-dienaren ſoudē bedunken dat ten reſpecte voorſeyt niet te ſamen gevoecht en ſouden behooren te worden. So ſullen die voorſz ghedeputeerde eñ Kercken-dienarē t'ſelve den collegie vande gerechte aengeven/omme by henluyden daer op gediſponeert te werdē / ſo ſy na die Godlicke eñ Keyſerlicke beſchreven Rechten ſullen bevinden te behooren / ende middelre tijt met het doen vande voorſz proclamatien ſuperſederen.

XXIII.

Ende indien eenighe vande voorſz perſonen den anderen in eenighe vande voorſz grade vā bloede ofte ſwagerſchappe beſtaende haer vervoorderen in Echte te verſamen/ofte met den anderen vleeſchelic te cōverſeren. So ſullē alſulcke houwelic als zy datelic gecontraheert ſullen mogen hebben/weſen egeen eñ van onweerden/eñ ſullen boven dien de perſoonen daer over geſtraft worden/ als inceſtueuſen ende bloetſchēders / met de pene daer toe byde Goddelicke eñ Keyſerlicke beſchreven Rechten geſtatueert.

XXIIII.

Eñ alſo die peyne tot noch toe/ſoo ſy byde ordonnantie ofte ſtatuten vanden Stadt eñ Steden als gewoonte jegens den overſpeelders geſtelt/ofte gebruyckt/ſo ſeer cleyn is/datmen dagelicx die ſondē ſo hooch van Godt verboden daer door meer eñ meer ſiet vermenichvuldigen. Jae by naer voor geen ſonde geacht worden. So is om die overſpelen (ſo veel mogelijc is te belettē) geordonneert eñ geſtatueert/ dat zo verre eenich Echte Man bevonden wort met eē ander Mans geechte vrouwe naer date van deſen overſpeel gecōmitteert te hebben/ dat die zelve Man eñ Vrouwe daer over gheſtraft ſullen worden conformelick den Wereltlicken beſchreven rechten/te weten den Man met den zweerde/ ende die Vrouwe met eeuwich banniſſement.

XXV.

Item indien een Mans perſoon overſpel bedrijft met een vrye ende ongebonden Vrouwe perſoon/ſal met der daet vervallen zijn van zijn ſtaet ende officie/ſo verre hy eenige heeft/eñ oock onbequaē eñ inhabyl ſijn/ omme eenige ſtaet ofte officie inde Stadt/ Steden ofte Landē van Utrecht meer te bedienen/ eñ ſal daeren boven gecondemneert worden in een boete van hondert Carolus gulden voor d'eerſte reyſe. Eñ zo hy meer bevonden wort/ ſal verbeuren twee hondert Carolus gulden/ eñ boven dien wt den Lande van Utrecht gebannen worden ten eeuwigē dagen. Eñ die Vrouwe perſoone daer mede ſulcken overſpel bedreven is/ſal voor d'eerſte reyſe geſet worden xiiij. dagē te water eñ te broode. Eñ ſo ſy meer bevonden wort/ gebannē te worden dē tijt vā thien jarē.

Ende

XXVI.

Ende indien een ongehout Man overſpel bedrijft met een ghehoude Vrouwe / ſo ſal die Jonckman voor d'eerſte verbeuren de ſomma van hondert Carolus gulden / ende boven dien te water ende te broode ghe- ſtelt worden den tijdt van xiiij. daghen. Ende indien hy andermael be- vonden wort/ſal verbeuren 200. Carolus gulden/ende boven dien ghe- bannen worden den tijdt van x. Jaren.

XXVII.

Ende die ghehoude Vrouwe/die met een onghebonden Man over- ſpel bedrijft/ſal gheſtraft worden ſoo boven gheſeyt is.

XXVIII.

Ende dit al onvermindert alſulcke recht als die geintereſſeerde par- tijen het zy Man ofte Vrouwe jegen den overſpeelder/ ſo tot ſcheydin- ge van't houwelick/als anderſins/naer rechten competeert.

XXIX.

Ende ſoo veele als aengaet den ghenen die voorts aen eenighe Eer- baren jonge Dochteren van haer eere ſullen ſetten / die eenige Vrouwe vercrachten/ontſchaecken ofte ontfoeren/ende diergelijcke ghequalifi- ceerde delicten doen. Salmen hem reguleren ſoo in peyne als ander- ſins naer beſchreven rechten.

Alle welcke poincten eñ articulen eñ een yder van dien in't byſon- der / de voorſz Staten ordonneren van nu voorts aen by allen eñ een yder vanden ingheſeten vande Stadt Steden ende Lande van V- trecht ende allen anderen die die eenichſins raecken ofte aengaen ſullen mogen/ onverbreeckelicke naegegaen ende achtervolcht te worden/ op de peyne eñ breucken daer inne begrepen. Bevelen daeromme d'eerſte eñ ander Raden inden Hove van Utrecht/ die Schouten/ Marſchalc- ken ende alle ander Officieren ende Juſticieren/ vande Stadt Steden ende platten Landen van Utrecht/ dat zy hen naeden inhouden vā de- ſen reguleren / ende d'ſelve neerſtelick ende ſcherpelick doen achtervol- gen ende onderhouden/ ende jeghens den overtreders procederen ende doen procederen ſonder eenighe diſſimulatie ofte verdrach ter executie vanden peynen ende boeten boven verhaelt/ niet jegenſtaende eenighe rechten/coſtuymen/ofte gewoonten die ter contrarie van deſen eenich- ſins ſouden moghen ſtrecken/ ſo die voorſz Staten die ſoo veel des no- dich is by deſen derogeren. Aldus ghedaen ende gearreſteert inde ver- gaderinge vande voorſchreven Staten binnen Vtrecht/ onder t'cather

vande selve Staten hier op ghedruckt op den xj. dach van October. Anno 1584.

Ter ordonnantie van mijne voorgenoemde Heeren die Staten.

Onderteeckent

I. Strick.

Ende was beseghelt met een opghedruckt Zeghel in rooden wassche.

Op den 17. May 1585. heb ick onderschreven Deurwaerder vander Camer s'Hofs van Vtrecht den innehouden van desen ghepubliceert vanden Stadthuyse t'Vtrecht met adsistentie vanden substituyt Schout, ende eenighe anderen vanden Magistraet, voor den ghemeenen Volcke aldaer, naer voorgaende Clock-luydinge t'eenen oorconde.

C. van Mijnden.

Arlo 5 dt hoofd: tot 11 incl:

Endt d' eerste devisie arlo 14

[illegible] 1584.

Ter ordonnantie van mijne voorgenoemde [illegible]

Onderte[illegible]

[illegible]

Ende was befegheit met een opghedruckt Zegel [illegible] wassche.

Op den 19. May 1584. heb ik onderschreven [illegible] [illegible]

Placcaet ende Statuyt van
[illegible] E. Heeren die Staten s' Lants van
Utrecht / beroerende de successie van
Susters ende Broeders Kin-
deren unde goederen van
heure overleden Oomen
ende Moeyen.

TOT VTRECHT,

[illegible] Herman van [illegible]

[illegible] 1613.

Placcaet eñ Statuyt van mijne E. Heeren die Staten s'Lants van Vtrecht / beroerende de successie van Susters ende Broeders Kinderen inde goederen van heure overleden Oomen ende Moeyen.

TOT VTRECHT,
Ghedruckt by Herman van Borculo / woonende onder den Doms Toorn / in't vlieghende Hart. 1639.

M Aurits/ gheboren Prince van Oraignen Grave van Nassau / etc. Stadthouder mitsgaders d'Staten vandē Lande van Utrecht/ Doen te weten/dat inde Stadt/ Steden/ ende Landen van Utrecht / die Kindts Kinderen met heuren Oomen ende Moepen eertijdts niet en mochten succederen inde erffenisse ende goederen van heure groote Vader ofte groote Moeder / ende dat oock alsnoch die Broeders ende Susters kinderen / nae vermoghen d'costuyme van d'voorschreven Stadt/ Steden/ ende Landen werden gesecludeert vande successie/ erffenisse ende goederen van heure Oomen ende Moepen / zoo wanneer yemandt van heure Oomen ende Moepen in't leven is / dat hogher memorie Keyser Carel den vijfden van dien name / in zijn leven Heere ende Furst vanden Lande van Utrecht / beroerende die successie vande Kints Kinderen heeft geprovideert / ende inde rechte linie gheintroduceert het recht van representatie/ende dat tot noch toe alhier niet en is voorsien/in regard vande successie van Broeders ende Susters Kinderen inde *linie Collaterale*, niet jeghenstaende dat nae beschreven Keyserlijcke rechten bevonden wort/oock in 'tselve cas 'trecht van representatie plaetse te hebben/Eñ zoo wy dan achten redelijck te zijn / dat Broeders ende Susters Kinderen door het overlijden van heure Ouders niet en werden gedefraudeert ende wtgesloten van d'erffenisse van heure Oomen eñ Moepen sonder dispositie testamentaire deser Werelt overleden / ende geneycht zijnde daer inne te voorsien:

SOO IST, dat wy nae verscheyde communicatien ende rijpe deliberatie/ oock op diversche verschrijvinghen daer op ghehouden/ ghestatueert ende gheordonneert hebben/ statueren ende ordonneren mitsdesen : dat Broeders ende Susters Kinderen inde allodiale goederen van heurluyden overleden Oomen ende Moepen / met heure alsdan noch levende Oomen ende Moepen totten lesten van dien toe inclusivelijck voorts aen *ab intestato* mede sullen hebben te succederen/ *in stirpes*, te weten : Omme inde plaetse van heuren overleden Ouders met eene handt inne te tasten / dan stervende den lesten van alsoodanighe Oomen ende Moepen / sullen die Broeders ende Susters Kinderen vanden overleden / hem ofte haer succederen/ *in capita*, ende hooft voor hooft / sonder eenich regard te nemen / off van des overledens eenen Broeder ofte Suster meer ofte min kinderen in't leven zijn als vanden anderen / derogerende mitsdesen ende te niet doende/ d'costuyme/ statuy-

statuyten eñ Ordonnantien vande voorschreven Stadt / Steden ende Landen/ende alle andere rechtẽ desen contrarierende/in eenige manieren. Ende ten eynde eenen yegelijcken des te bequamelijcker hun daer na sal moghen ende hebben te reguleren: Soo ontbieden ende ordonneren wy den eerste ende andere Raden s'Hoffs van Utrecht / mitsgaders alle den Justicieren/ Officieren/ Wethouderen/ eñ allen anderen Onderdanen s'Lants van Utrecht/ eñ generalijcke alle den genen die dese saecke aengaen mach/ d'voorschrevẽ Ordonnantie nae te gaẽ/ t'achter volghen eñ te volcomen: Ordonnerende den eerste ende andere Raden voorgenoemt/dese inde Stadt/Stedẽ eñ Landen van Utrecht/ alomme te doen vercondigen ende publiceren ter plaetse daermen ghewoonlijcke is publicatie te doen. Gegeven t'Utrecht den xxij^en. Martij ᵡ V ᶜ. vier ende t'negentich.

Onderstont:

Ter ordonnantie van mijne voornoemde Heeren die Staten s'Lants van Utrecht.

Ende was ondertepckent

G. de Ledenbergh.

Ende was besegelt met een opgedrust Seghel in rooden wassche.

ſtamptes en Ordonnantien vande voorschreven Steden [illegible]
[illegible]
ten. Ende ten eynde niemant [illegible]
ne sal moghen ende weten hem te reguleren: [illegible]
[illegible] eerste ende andere [illegible]
[illegible] als den Justicieren, Officieren [illegible]
[illegible] Landts van Utrecht [illegible]
[illegible]
[illegible]
Staten [illegible]
[illegible]
[illegible] te publiceren [illegible]
[illegible], hier ende t'achtervolgh.

Onderstont

Ter ordonnantie van mijne [illegible] Heeren die Staten s'Lants van [illegible]

Ende was onderteykent

G. de Lederbergh.

Ende was beseghelt met een opgedruckt Seghel [illegible]

Pla
die

Vtrec
Kentl
eñ dat
te vert
nu cou
vert:
nae te
lijcker
de von
Ende
mogh
gelde/
eyssch
tiept
selve
al die
propo
bint/
meni
eñ di
ntla
eydt
roce
alreet
SO
ander
vingh
verclа
vestic
Huys

Placcaet ende Ordonnantie van mijne Heeren die Staten vanden Lande van Utrecht / beroerende de loſſinghe van Renthen/ Wtgangen ende Outeygens.

MAurits / ghebooren Prince van Oraignen / Grave van Naſſou/etc. Marquis vander Vere/ etc. Stadthouder/ mitſgaders die Staten vanden Lande van Utrecht/ Allen den genen die deſen ſullen ſien oft hooren leſen ſaluyt: Doen te weten/ alſo diverſe queſtien ende geſchillen/ ſonderlinge tuſſchen den Onderſaten vande Provincie van Utrecht eñ andere dagelijcx verrijſen/ ter oorſaecke vande loſſinge der Renthen die voor de rijſinge vanden gelde geconſtitueert zijn geweeſt/ eñ dat gelijcke ofte meerdere ſwaricheyden/ apparentelijck ſullen ſtaẽ te verwachten/ bij ſo verre t'eeniger tijt die ſpecien van penningen als nu cours hebbende in heure wterlijcke valeur eñ cours werdẽ vermindert: Suſtinerende als nu veele Crediteuren vandien datmen die loſſe nae teneur eñ inhouden van heure Brieven met ſwaren gelde/ met gelijcken getal van ſpecien/ eñ op alſulcke valeur ſoude hebbẽ te doen/ als de voornoemde Renthen eertijts gecoſt eñ geconſtitueert ſijn geweeſt/ Ende die Debiteuren ter contrarie/ dat zy met loopenden gelde ſouden moghen volſtaen/ in regardt dat d'eſtimatie/ permiſſie/ eñ loop vanden gelde/ vande hooge Overicheyt dependeert/ achtende die redene te vereyſſchẽ/ als dat die prijſe in't af loſſen der Renthen inde ſomme eñ quãtiteyt ſoude weſen/ gelijck met die ſomme eñ quantiteyt/ daer mede die ſelve Renthen inde conſtitutie vandien gecoſt zijn geweeſt/ eñ dat over al die Hooft-ſommen/ jegens die loopende Renthen eenpaerlijcke gheproportioneert behooren te blijven: Nademael men by experientie bevint/ dat door die verſcheydentheyt der Opiniẽ in d'voorſchrevẽ ſake/ eñ menichfuldige alteratiẽ daer over gemoveert/ vele goederẽ beſwaert/ eñ diverſe Renthen ongheloſt blijven ſtaen/ die anders apparentelijck ontlaſt/ bevrijt/ eñ afgeloſt ſouden werden. Omme in deſen eenpaericheydt te doen obſerveren eñ ewech te nemen / diverſche ſwaricheyden/ proceſſen/ eñ gheſchillen/ die ter oorſaecke van't ghene voorſchreven is alreets verreſen zijn/ ende noch voorder ſouden mogen verrijſen.

SOO IST, dat wy hier op ghehadt het advijs vanden eerſten ende anderen Raden vanden Hove van Utrecht na voorgaende beſchrijvinghe / met rijpe deliberatie verclaert ende gheordonneert hebben/ verclaren ende ordonneren mits deſen/ dat alle ghevestichde eñ onghevestichde Renthen/ mitſgaders oock Wtgangen ende Outeyghens wt Huyſen/ Erven ende Landen / inde Stadt / Steden ende Landen van

Utrecht

Vtrecht gelegen voorts aen losbaer sullen wesen met ghelijcke somme ofte quantiteyt van gelde daer mede die eerst gheconstitueert zijn ghe-weest / Calculerende die Somme van dien nae wtwijsen vande eva-luatie oft permissie die lest voor d'selve constitutie inde Provincie van Vtrecht gepubliceert is geweest / eñ die somme vande lossinge nae wt-wijsen vande evaluatie ofte permissie die lest voor date vãde selve losse inde Provincie van Vtrecht sal wesen gepubliceert/eñ dat van gelijcke die loopende Renthen sullen worden betaelt / met alsulcken gelde als nae de leste evaluatie ofte permissie van elcke tijt der betalinge toeghe-laten is/ eñ dit al sonder regarde te nemen op eenige stipulatien ter con-trarien/achtende onbehoorlick te wesen dat particuliere persoonen/die specien vanden gelde tot andere quantiteyt eñ gebruyck stellen/ofte po-gen te introduceren/als die by den Heere vandẽ Lande gestelt ofte ge-permitteert zijn. Eñ oft gebeurde dat den Crediteur niet en conde doen blijcken met wat prijse ofte hooftsomme die Renthen oft Wtgangẽ in questie geconstitueert zijn / in alsulcken gevalle sal den Debiteur alsoo-danige Renten eñ wtganck mogen lossen elcke Penninck vandien/met sesthien gelijcke penningen/eñ dat volgende de leste evaluatie ofte per-missie als voorẽ/eñ so verre dẽ Crediteur comt te bewijsen/dat de Ren-then ofte wtganck in questie is Outeygen/ so sal alsodanich Outeygen gelost werden/naer advenant den Penninck twee eñ dertich/met gelde na vermogen die evaluatie ofte permissie inde Provintie van Vtrecht als dan lest gepubliceert. *Ordonneren* daeromme eñ bevelen wy dẽ eer-sten eñ andere Raden vandẽ Hove van Vtrecht/ eñ allen andere Offi-cieren/Justicien/ ende Onderdanen vanden Lande van Vtrecht/ende voorts allen den genen die 'tgene voorsz is aengaet/ofte aengaẽ mach/ hun na den inhouden van desen voortaen te reguleren/ verclarẽde voor nul eñ van onweerdẽ al 'tgene ter contrarie gestipuleert is/ofte gedaen sal worden/al 'tselve casserende eñ annullerende mits desen/ niet jegen-staende eenighe oock beschreven ofte andere Rechten/ Ordonnantien/ Placcatẽ/ ofte Costuymẽ ter contrarie/d'selve derogerende mits desen.

Ende ten eynde niemant vã 'tgene voorsz is/ignorantie en hebbe te pretenderen: Ontbieden wy daeromme dẽ eerstẽ eñ andere Radẽ vande voorsz Hove/dese allomme inde Stadt/ Stedẽ eñ Lande vã Vtrecht te doen vercondigen/wtroepen/eñ publiceren/daermen gewoonlijcken is wtroepinghe eñ publicatie te doen. Ghegheven t'Vtrecht onder onsen Zegele op den neghenthienden Januarij. 1598. Onderstont:

Ter Ordonnantie van mijn voernoemde Heeren die Staten.

Onderteeckent/ G. de Ledenbergh.

[illegible]de *was besegelt met een opdruct Seghel in rooden wassche.*

ORDONNANTIE Decisoir, Tot weg-neminge van verscheyden Questien ende Processen;

Gearresteert by d'Ed: Mog: Heeren Staten 's Lands van Utrecht, op den xiiij$^{en.}$ Aprilis 1659.

TOT UTRECHT,

Gedruckt by *Jacobus van Paddenburg*, Ordinaris Drucker der Ed: Mog: Heeren Staten 's Lands van Utrecht, Anno 1700.

MET PRIVILEGIE.

ORDONNANTIE
Decisoir.

ALso de Staten van den Lande van Utrecht bevonden hebben, dat veele swaere questien ende langduerige Processen gemoveert zijn, ende noch dagelijcx meer ende meer gemoveert worden, ter oorsake van eenige poincten by deRechts-geleerden verschey-

dentlijck geresolveert ende gedecideert werdende, als oock over het verstand van eenige gerecipieerde constumen of articulen van Ordonnantien ende andersints, tot groote beswaernisse ende excessive kosten van d'Ingesetenen of Litiganten, ende ondienst van de Justitie: *SOO IST:* dat de voornoemde Staten, genegen zijnde daer-inne, soo veel als in hun is, te voorsien, ende alle Processen, soo veel mogelijck is, t'ampputeren, met advijs van die van den Rade van den Hove van Utrecht, eendrachtelijck geordonneert ende gestatueert hebben, om voortaen onverbrekelijck te worden geobserveert, de poincten ende articulen hier naer volgende.

Dat

I.

Dat het Statuyt/verbiedende Man ende Vrouw/ malkanderen buyten reciproque Lijf-tocht te beneficieren/ Re-eel.

II.

Dat Man ende Vrouw/ geen goed sullen geven ofte maecken aen malkanders ascendenten/ in de rechte linie.

III.

Dat alle giften ende maeckingen gedaen aen Voor-kinkeren/ Susters of Broeders/ van Man of Vrouw/ ofte de gene/ aen de welcke de voorsz Man of Vrouw ab intestato, eenigsints sal succederen/ sullen wesen nul ende van onweerden/ soo wanneer daer by concurreert eenige conjecture/ inditie/ ofte presumptie/ dat de prohibitie van 't voorsz statuyt sal worden geilludeert: Ende sulcx al niet concurrerende/ sullen even-wel de Goederen aen Voor-Kinderen/ Susters of Broeders gegeven of gemaeckt/ in het geheel of deel/ 't zy by uytterste wille/ of ab intestato, niet mogen komen op de voorsz Man ofte Vrouw/ maer succederen op de naeste Vrienden/ van de gene die deselve gegeven of gemaeckt heeft/ voor-behoudens de voorsz Voor-kinderen/ Susters of Broeders/ ten respecte van

andere Personen / als de voorsz Man of Vrouw / hare vrye dispositie / soo by uytterste wille / als inter Vivos.

IIII.

Van dat giften of maekingen op andere personen / als voorsz is / geconfereert / niet anders en sullen wesen in-valid / als soo wanneer met volle preuve komt te blycken / dat sulcks streckt tot fraude of illusie van 't voorsz Prohibitoir statuyt.

V.

Dat de Lijf-tocht by Man ende Vrouwe / malkanderen gemaeckt / oock plaets sal hebben in fidei commissarie / of verbonden Goederen; ten ware de gene die het fidei commis heeft geimponeert / met speciale expressie van desen gevalle van Lijftocht anders hadde geordonneert / ende dat de Goederen niet quamen op den genen / die hem Erfgenaem is dragende van den overleden Man ofte Vrouwe.

VI.

Dat voorts-aen in cas van seclusie vande statutaire gemeenschap / by de toe-komende Echte-luyden validelijck sal mogen worden gestipuleert / dat d' een voor des anders schulden / voor date des Houwelijcx gemaeckt / van niemand sal mogen worden aen-gesproken / mids dat de Houwelijcxse Voorwaerde de voorsz clausule continerende / of alleenlijck de voorsz clausule / onder deselve Houwelijcxse Voor-waerden gestelt / by een legael Notaris / als present / sullen wesen ondertekent.

Dat

VII.

Dat alle beloften van de Collaterale Vrienden van de Contrahenten / ofte oock andere deselve niet bestaende / inde Houwelijcxse Voor-waerden / nopende de toe-komende successie haerder goederen / ten behoeve vande selve Contrahenten gedaen / niet en sullen mogen worden gerevoceert / ofte eenigsints gecontrarieert.

VIII.

Dat alle tegen-brieven / secrete over-komingen / giften / ofte renversalen / by toe-komende Echte-luyden / voor of na het op-rechten vande Houwelijcxse Voor-waerden / tot voordeel ofte achterdeel van den anderen / ofte der selver respective Vrienden gepasseert / sullen zijn nul ende van onweerden.

IX.

Dat Lijf-renten aen-gebracht / of aen-ge-erft / af-gestorven / of niet af-gestorven / by den Boedel / of Lijf-tochtenaer respective in het geheel / sonder eenige verstoringe daer van te doen / geprofiteert sullen worden / ten zy contrarie of anders besproken of geconditioneert ware.

X.

Dat Man of Vrou komende te trouwen een Weduwe of Weduwenaer / voor-kinderen hebbende van den selven

uyt

uyt krachte van statutaire of consuetudinaire gemeenschap / houwelijcxse-voorwaerde/gifte ofte make/of van eenige andere wijse / niet meerder en sal mogen genieten/ als een Kinds-gedeelte / of in cas van veel kinderen / als de portie van 't kind / minst genietende / bedraegt / welverstaende dat geen legitima voor af-getogen sal worden.

XI.

Dat Man of Vrouw / komende te her-houwelicken / ende Voor-kinderen hebbende / verliesen sal den eygendom van alle 't gene van de Voor-kinderen / op den selven her-houwelickende gesuccedeert is / of namaels komt te succederen/ behoudende daer van alleenlyck het vrucht-gebruyck / sonder nochtans daer onder te begrijpen de legitime portie / nae Rechten d' Ouders in de Goederen haerder Kinderen competerende / ende dat soo lange yemand vande voorsz Voor-Kinderen / of der selver descendenten in het leven is ; na doode van de welcke den eygendom op de langst-levende reverteren sal : Dan sal den her-houwelijckende mogen behouden alle 't gene / hy of sy / uyt krachte van de Houwelijcxsche Voor-waerden / ofte Morgen-gave / van de voor-af-gestorvene geprofiteert heeft.

XII.

Dat ten reguarde van gifte of maeckinge / of in cas van successie / soo by uytterste wille / als ab intestato, onder immeubile

meubile goederen sullen worden gerekent / alle Rente-brieven ende Obligatien / geconstitueert op eenige Comptoiren van Provincien / Steden / Collegien / Gast-huysen / Dorpen / of van dier-gelijcke stabile Corpora / dan in reguard van andere saecken of effecten / sal blijven soodanig recht / als tot noch toe geobserveert is.

XIII.

Dat voort-aen de Jongmans ende Dochters mundig sullen worden op haer vijf-en-twintig Jaren.

XIIII.

Dat sonder consent van Vader of Moeder / geen proclamatien / of trouwe / in eenigerley wijs sullen worden toe-gestaen / soo wanneer de Jonge-luyden / 't zy Jongman / ofte Dochter / zijn onder haer vijf-en-twintig Jaren. Ende dat in kas deselve van meerder jaren zijn / de voorsz Ouders in sulcken geval / over hare weygeringe / sullen worden gehoort / om geprocedeert te worden / in conformité van het Placcaet / op het stuck van den Echten-staet ge-emaneert / welck Placcaet / midsgaders 't gene by ons op het vervoeren der Jonge luyden op den xxxen. May 1650. is ge-emaneert / blijven sullen in vollen weerde.

XV.

Dat aen Tuteurs / Curateurs / of Administrateurs / der selver Vrouwen of Kinderen / geduerende den tijd van hare Voogdye / curatele / of administratie / by d'onmundige / of incuratele staende / geen goederen / roerende / noch onroerende / sullen mogen worden gegeven of gemaeckt sonder dat de voorsz prohibitie plaets sal hebben / ten reguarde van Vaders / Moeders / Groot-vaders / Groot-Moeders / Broeders ende Susters / al is 't dat sy zijn van qualiteyt voorsz.

XVI.

Dat van nu voorts-aen Jongmans niet en sullen mogen testeren voor haer xviij. ende Maegden voor haer xvj. jaren compleet. Ende dat dit articule sal zijn re-eel.

XVII.

Dat voorts-aen geene Getuygen sullen mogen staen / over Testamentaire of Codicillaire dispositien / ten zy deselve hebben den Ouderdom van xviij. jaren / ende een van dien kan schrijven / ende daer-en-boven tot suppletie vande gene / die niet en kan schrijven / maer alleenlijck sijn merck of hand-teecken setten / geadhibeert werde een derde getuyge.

XVIII.

Dat alle resignatien van Canonisyen of Vicaryen deses Gestichts / gedaen by persoonen eenige sieckte ofte infirmiteyt hebbende / gehouden sullen worden voor nul / ende van onweerden / alwaer 't dat sodanige sieckte / of infirmiteyt / niet doodelijck en ware / of de dood van de resignant niet gecauseert en hadden ; ofte dat oock deselve personen / om de Resignatie te doen / in het Capittel mochten wesen gecompareert / ten zy sodanige resignant daer na quame te leven den tijd van twintig dagen compleet / te rekenen vande ure vande resignatie af.

XIX.

Dat alle Huyren / nae date deses te maken / sullen moeten worden uyt-gehouden / on-aen-gesien eenige op-gevolgde alienatie / of transport / ende alsulcx voorts-aen geen plaets sal hebben / het seggen van koop breeckt huyre : ten ware anders geconvenieert ware.

XX.

Dat voorts-aen in alle personele Obligatien sal mogen worden gestipuleert / restitutie van het gecrediteerde ; 't Welck oock plaets sal hebben / alwaer 't schoon dat daer van Renten of interessen waren ontfangen / als wiens aengaende men sich niet meer en sal mogen behelpen / met het recht van eens Renten altijd Renten. Dan in reguard van gevestigde Capitalen of Renten / salmen volgen het recht / tot noch toe inden Lande van Utrecht gebruyckelijck / uyt-

gesondert dat de Capitalen / gevestight jegens minder Renten als jegens den penning twintich (hoedanige stipulatien valid sullen zijn) van den Rent-heffer mogen worden opge-eyscht / by yeder verschijn-dag / mids sulcx drie maenden te voren denuncierende / ende lijdende de kortinge vande vollen betaelden veertichsten penning / indien d'aflossinge gedaen worde binnen drie Jaren / nae de constitutie der Renten / ende binnen drie Jaren daer-aen-volgende / van de gerechte helfte van dien / sonder dat daer na eenige kortinge gedaen sal worden; Voor-behoudens / dat den Rent-gever vry sal staen / de Renten te mogen continueren / mids gevende vijf ten hondert / het welck oock plaets sal hebben in reguard van de Obligatien ende gevestigde Renten / die binnen den tijd van twee Jaren voor de Publicatie deses gepasseert ofte geconstitueert zijn.

XXI.

Dat alle Salarisen van Advocaten / Procureurs / Medicijns / Chirurgijns / betalingen van Coop-manschap ter slete gelevert / oock van genees-kruyden / of waren / inde Apotheque / of ter winckel verkoft / huyr van Dienst-Boden / loon van Notarisen / Land-meters / Clerquen / of andere Arbeyders / sullen moeten judicielyck ge eyscht worden binnen twee Jaren / nae dat den dienst is uyt-gegaen / of de Coopmanschap gelevert; na 't verloop van welcken tijd / de voorsz schulden gehouden sullen worden voor gequeten: Ten ware daer van een Obligatie of schriftelijck bescheyt ware gemaeckt / in welcken gevalle men sich sal reguleren / als na rechten: Dan dat

de

de betalinge van drinck-gelagen binnen den tijd van ses maenden in rechten ge-eyscht sal moeten worden / 't zy daer van schriftelijcke Obligatie zy ofte niet / op pene als voren. Ende in reguard van dier-gelijcke schulden / al-gereeds gemaeckt / dat deselve sullen moeten worden geeyscht binnen den tyd van twee Jaren / ende binnen ses maenden respective te rekenen / nae de publicatie deses op pene als voren.

XXII.

Dat geen fideicommissen / substitutien : verbiedingen van alienatien / ofte andere diergelijcke belastingen / van onroerende Goederen / ofte gehypothequeerde Renten / gestelt in eenige Testamenten / Instrumenten : of geschriften / hoedanige deselve souden mogen wesen / effect van realisatie / of affectatie en sullen hebben / ten zy dat de Clausulen 't selve continerende by extract authenticq aengebracht sullen wesen / ter plaetse ende aende Gerechten / onder dewelcke de voorsz onroerende Goederen gelegen / ende daer de voorsz Renten geconstitueert zijn ; Ende in reguard van Leenen vande Leen-hoven / daer aen deselve Leen-roerig zijn / om al-daer pertinentelyck geregistreert ende nagesien te konnen worden : Welcke aenbrenginge by commissie der Impositeurs / gedaen sal worden by de geene / die eerst uyt de voorsz Clausule sullen profiteren / al-eer sy deselve Goederen / of possessie van dien / sullen mogen aenveerden / indien sy daer van kennisse hebben / ofte anders soo haest sy daer van kennisse krijgen sullen / mids haer by Eede expurgerende / daer van te voren geen kennisse gehad te hebben / op pene van te verliesen alle recht

tot deselve goederen / ende alle andere voordele / die sy-
luyden uyt de voorsz clausulen souden mogen genieten /
t'appliceren tot profijt van de geene / tot wiens voordeel
deselve goederen belast / beswaert / of verbonden zijn /
onvermindert de beschadigden sijn actie. Ende in reguard
van Wees-kinderen / ofte die noch ongeboren zijn / sal de
voorsz aenbrenging / in-voegen ende ten tyde als vooren /
gedaen worden by de Voogden of Executeurs / op pœne
van by deselve Voogden of Executeurs te verbeuren
een gerecht twintichste deel vande waerdye vande goede-
ren / die in krachte deses aen-gebracht hadden behooren te
worden / ofte oock nae de exigentie van saken arbitralijck
gecorrigeert te worden. Gelijck oock in-gevalle geen aen-
breng is gedaen / de gesubstitueerde / ofte ander / tot voor-
deel van de welcke de voorsz dispositien sprekende zijn /
den selven aenbreng gehouden sullen wesen te doen in der
voegen ende op pœne als voren / indien de substitutien tot
eenige vordere graden mochten zijn ge-extendeert. Ende
belangende de clausulen van fideicommis / of subjectie
voor date deses gemaeckt / by den geenen die nu over-
leden zijn / sullen de Possesseurs / ofte der selver Voog-
den / midsgaders de geene die uyt krachte van de voorsz
clausulen eenig recht souden willen pretenderen / gehou-
den zijn binnen ses maenden nae de publicatie deses den
voorsz aenbreng te doen / op pœne als in reguard van
de selve respectivelijck hier vooren gestatueert is / onver-
mindert de geinteresseerden of beschadigden sijn actie. Ge-
lijck oock binnen den selven tijd aen-gebracht sullen moe-
ten worden alle Houwelijcxse voor-waerden / voor date
deses gemaeckt / in-houdende dier-gelijcke clausulen: Sullen-
de geen vande voorsz clausulen effect van Re-eel verband heb-
ben tot prejuditie van een darden / soo lange de voornoemde
aen-

aenbrengh niet en is gedaen. Ende sullen de Secretarisen ende Notarissen: voor dewelcke eenige dispositien of Contracten / eenige vande voorsz clausulen in-houdende / gepasseert worden / gehouden zijn inde instrumenten daer van te maken / d'Erfgenamen / Voogden: of Executeurs / of die sulcx aen-gaen mag / te vermanen / dat sy hen volgens dese Ordonnantie sullen hebben te reguleren: ende de voorsz vermaninge by expresse clausule inde voorsz instrumenten te insereren / ende op de besloten Testamenten insgelijcx te tekenen: indien in de selve eenige diergelijcke clausulen begrepen zijn; Dat de aenbrenging in voegen als vooren sal moeten worden gedaen: op arbitrale correctie / van 't welcke in het formulier van den Eed vande Notarisen een articule gemaeckt sal worden: om alle Notarisen van nieuws te creëren / hier op mede ge-eed te worden; Sullende de jegenwoordige Notarisen terstont nae de publicatie deses ontboden zijnde / haer gedaenen Eed / met 't geene voorsz is / gehouden zijn te komen amplieren. Gelijck oock alle Magistraten hare Secretarisen / terstont nae de publicatie deses / op het onderhouden van dese Ordonnantie / behoorlijck sullen eeden.

Alle welcke voorsz poincten ende Articulen / ende een yeder van dien besonder / de wel-gemelte Heeren Staten / nae verscheydene Communicatien ende deliberatien daer over gehouden ende ghenomen / jegenwoordigh hebben goet gevonden ende gearresteert / omme dien-volgens gedruckt ende gepubliceert te worden inde Stad / Steden / ende Lande van Utrecht / al-omme daer ende soo dat behooren sal. Reserverende niet-te-min hare Ed: Mog: aen

aen Haer soo wel die vermeerderinge / verminderinge / veranderinge / als oock die interpretatie / ende verklaringe van alle donckerheden / die namaels hier-inne bevonden sullen mogen worden; alles tot dat anders geordonneert sal wesen.

Gedaen tot Utrecht den 14. April 1659.

Was geparapheert/

A.C. Parmentier, V^t.

Onder-stond:

Ter Ordonnantie van mijne Heeren de STATEN 's Lands van Utrecht.

Ende was Ondertekent/

Ant: van Hilten.

Hebbende op't spatium gedruckt 't Cachet van de Wel-gemelte Heeren Staten in Rooden Wassche.

VERKLARINGE
VAN DE
Ed: Mog: Heeren Staten
's Lands van Utrecht, over eenige Articulen vande Ordonnantie DECISOIR, gepubliceert den xiiij[en.] April 1659.

Gedaan den xvij[en.] Januarij 1700.

TOT UTRECHT,

Gedruckt by *Jacobus van Paddenburg*, Ordinaris Drucker der Ed: Mog: Heeren Staten 's Lands van Utrecht, Anno 1704.

MET PRIVILEGIE.

VERKLARINGE
Van de
Ed: Mog: Heeren Staten 's Lands
van Utrecht over eenige Articulen van de Ordonnantie DECISOIR, gepubliceert den 14en. April 1659.

I.

De Staten vanden Lande van Utrecht verstaan dat in het toekomende Man ende Vrouw / in dese Provincie woonende/malkanderen sullen mogen by Uytterste Wille in Eygendom maacken alle haren Huysraad ende Inboedel, (Juweelen, Cleynodien, Gemund Goud ende Silver daar niet onder begrepen) Gelijck deselve malkander oock sullen mogen maecken alle soodanige Goederen / als bevonden sullen worden staende Huwelijck geconquesteert te zijn / Ende daer en boven nog alle Vaste Goederen, Hypothecatien, Rente-brieven,

Obligatien, gelegen ofte geconstitueert in ende op de Provincie/ Steden/ ende Stabilia Corpora in Holland, als mede op de Generaliteyt, Admiraliteyten, ende in ende op alle andere Provincien ende Steden/ alwaer de Gratificatie tussen Echte-lieden niet verboden is/ Midsgaders Actien ende Obligatien op de Oost ende West-Indise Compagnien/ ende de Beleeningen op eenige der voorsz Effecten gedaen. Derogerende (voor soo veel aengaet alle de bovengemelte Goederen) het Prohibitoir Statuit deser Provincie/ sonder nochtans eenige veranderinge te maken in het x^e. ende xj^e. Articulen der Ordonnantie Decisoir.

II.

Gelijck Haer Ed: Mog: mede verstaen dat het xxj^e. Articule vande opgemelte Ordonnantie Decisoir, rakende de Verjaringe of Præscriptie van verdiende Salarissen/ ende Waaren ter Slete gelevert/ &c. (tot nog toe in surcheantie gehouden) onder de Ingesetenen deser Provincie strictelijck/ na 't continue van dien/ voortaan sal worden in train gebragt ende geobserveert, Ende sal

sal mede voor publicq bescheyd strecken soo wanneer by den Debiteur de Reeckeninge / ofte Specificatie sal wesen onderteeckent / of aen deselve door een publicq Persoon binnen den tijd van twee Jaren sal wesen overgelevert / ende daar van by behoorlijke relatie blijcke ; Ende in reguard van uytlandigen / indien die overgebragt sullen wesen ter Secretarye vande Stad of Steden deser Provincie.

III.

Dat in 't toekomende / niet alleen in Personele Obligatien/maer oock in reguard van de te vestigen Capitalen / of Renten / gestipuleert sal mogen worden restitutie van het gecrediteerde / Mids de opeyssinge drie Maenden voor den Verschijndag geschiede / ende dat de Renthesser lijde de kortinge van de volle xl^e. Penning / indien de Aflossinge gevordert ende gedaen werde binnen de drie Jaren na de constitutie der Renten / ende binnen de drie Jaren daar aanvolgende/ vande gerechte helfte van dien / sonder dat daar naar eenige kortinge sal worden gedaan ; Latende nogtans aande Faculteyt vande Contrahenten

 om

om ontrent het restitueren vanden xl$^{e.}$ Penning te mogen contracteren naar haar-lieder wel-gevallen.

IIII.

Ordonnerende alle Rechters ende Justicieren vande Provincie haar na alle dese Articulen punctuelijck te reguleren. Ende ten eynde niemand hier van ignorantie hebbe te pretenderen / sal dese al-omme in de Provincie werden Gepubliceert ende Geaffigeert daar men gewoon is Publicatie ende Affixie te doen. Aldus gedaan tot Utrecht den xviij$^{en.}$ Januarij 1700.

Was geparapheert/

D. V. VELDHUYSEN, v$^{t.}$

Onder-stond:

Ter Ordonnantie van mijne voornoemde HEEREN die STATEN.

En was Ondertekent/

P. VOET van WINSSEN.

Hebbende op 't Spatium gedruckt 't Cachet van Hooggemelte Heeren Staten in Rooden Wassche.